

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cum îți vei săra, așa vei mânca.

(©). De adâncă înțelepciune e grăitoare vorba asta din bătrâni și cine îi înțelege rostul — ferit e de multe și mari necazuri în viață.

Arare-ori se va fi adevărat vorba asta înțeleaptă așa de bine, după-cum se adevărește ea în lupta noastră națională.

Aici, într'adevăr, după-cum ne sărăm așa mâncăm.

Cum avem să ne talmăcim înțelesul acestor cuvinte?

Fost-am noi Românii aproape două mii de ani de-arîndul singuri în fața dușmanilor nostri de moarte. N'avurăm de nicăiri nici sprigin, nici nădejdi mari. Toată nădejdea ne-a fost în noi înșine!

Între asemenea împrejurări, din seamă afară vitrege, puterile noastre de luptă trebuia să fie înzecit mai mari decât la alte popoare, deci și durerea și necazurile mai mari fură...

Astăzi lucrurile aici la noi sunt tot astfel.

Dacă nu ne vom încrede în noi înșine, dacă nu vom lupta noi pentru drepturile noastre, atunci calea noastră duce numai spre perzanie....

Așa a fost totdeauna rînduiala lumii: oamenii să stăruiască ei pentru ce-'i al lor; cei subjugăți să se lupte ei pentru drepturile lor; să frângă ei lanțurile robiei!

Dacă ne vine ajutor din vre-o parte, cu atât mai bine pentru noi. Dar' nici odată nu-'i iertat ca noi să ne punem nădejdiile toate în ajutorul altora, fie ei cât de aproape de noi, cât de iubii nou.

Ci mai pe sus de toate, nădejdiile să le avem în noi înșine.

Zice o vorbă foarte înțeleaptă:

Ajută-te și Domnul te va ajuta, —
adecă: să muncim, să luptăm noi de noi,
ear' atunci și Domnul e cu noi!

Veacuri multe și grele luptarăm noi în trecut cu puterile noastre și eată că dușmanii cei crunți nu putură să ne trântescă la pământ. Nu putură, pentru-că noi purtam o luptă de urieși: luptă al cărei temeiu era încrederea în puterile noastre.

În zilele de astăzi, prigonirile dușmanilor împotriva noastră și-au ajuns culmea,

cu toate-că lanțurile robiei le-au rupt la 1848....

Prin urmare, este o datorință stântă pentru noi ca și astăzi să luptăm noi de noi, având încredere tare în noi înșine.

Cel-ce nu stăruiește el însuși pentru drepturile sale, cel-ce suferă ca el să fie lipsit de libertate și schinuit de dușmani, acela nici nu e vrednic de o soartă mai bună. Căci prin ticăloșia sa, el însuși își sapă mormântul....

Vrednic de o soartă mai bună e numai cel-ce nu îngăduie ca drepturile sale să-i fie răpitate, ear' dacă 'i-s'au răpit cu puterea — nu se lasă, ci luptă mereu pentru ele!

Adevărurile acestea ar trebui să ni-le punem la inimă cu toții, săteni și cărturari, căci urite-'s vremile ce le trăim și rele de mama focului....

De aceea, noi să fim frumoși prin bărbăția noastră față de dușmani și buni să fim între noi ca pâinea cea caldă!...

De dușmani să ne apărăm până la moarte; pe ai nostri să-i spriginim cu ori-ce preț.

Acum de curând au fost alegeri pentru congregațiile (adunările) comitatelor. Foile noastre naționale au îndemnat cu căldură pe alegătorii nostri să nu aleagă oameni de ai stăpânirii, ci numai Români verzi, neatîrnători de nimeni, afară de Dumnezeu și de neamul nostru!

În unele locuri, țeranii nostri s'au și purtat vitejește, ascultând de glasul binecuvântat al capilor.

În alte părți însă, n'au ascultat și s'au supus oamenilor stăpânirii, păcătoșii...

Ei bine, vor vedea și unii și alții ce va fi de ei. Vor vedea că se va adevăra într-o parte vorba înțeleaptă: Cum îți vei săra, așa vei mânca!

Aceia cari și-au ales de oameni ai lor Români verzi, vor fi feriți de multe lovituri ale dușmanilor, de multe arunciri noue și de multe fărădelegi.

Ceialalți însă vor fi lăsați pradă haitelor stăpânirii.

Și pentru unii și pentru alții, să le fie acestea de învățătură la cele viitoare: cei buni să rămână cu cele bune, cei răi să se lase de cele rele!

Și cu toții să se încreadă numai în Români verzi, ear' de lăpădaturi să se lăpede!

Germanii și Maghiarii în Pojon. Ziarele maghiare sunt necăjite rău pe Nemții din Pojon din cauză, că aceștia la alegerile municipale au trântit pe candidații partidei maghiare și au ales în reprezentanța orașenească membri germani. La alegeri au căzut aproape toți candidații Maghiarilor — așa se tânguiesc ziarele — chiar și fruntașii, cari de mulți ani au fost membri ai reprezentanței, și au fost aleși Nemți, cari nu știu boabă ungurește!

Partida maghiară adevărată voia ca să facă teatru statornic maghiar în Pojon, ca și prin acesta să propage maghiarizarea. Germanii și-au perdat răbdarea de a suferi obrăznicțiile unei mici minorități cum sunt Maghiarii din Pojon, și le-au dat o trânteaală.

În fine li-se deschid și Nemților ochii.

Alipirea Bosniei și Herțegovinei. În mai multe rînduri s'au ivit știri despre alipirea Bosniei și Herțegovinei la imperiul habsburgic. Acum mai nou Zastava din Neoplanta are știri din Viena, că anectarea se va proclama în 2 Dec. ziua iubileului împăratesc. „Zastava” zice, că împăratul Wilhelm și-a dat învoirea, dar' nu se știe nimic despre atitudinea Rusiei. În legătură cu chestia aceasta se zice, că stă și călătoria lui Krieghammer și Kállay prin Dalmația, la Seraievo. „Zastava” scrie apoi, că e designat guvernatorul noii provincii, anume Archiducele Leopold Salvator, care locuiește în Zagreb.

Știrea despre anectare trebuie să o primim cu rezervă.

Propaganda studenților naționaliști ieșeni. Comitetul național studențesc din Iași va da un energie manifest prin care va arăta firul activității sale până acum, precum activitatea energetică și hotărâtă pe care o va întreprinde de astăzi înainte în favorul cauzei naționale.

Totodată va ține următoarele meetinguri în singurele orașe din țeară, în care n'au avut loc încă meetinguri de ale comitetului național: la 21 Noemvrie în **Dorohoi**, la 22 Noemvrie în **Botoșani**, la 28 Noemvrie în **Teacuci** și la 29 Noemvrie în **Berlad**, la care meetinguri vor asista delegații Ligei din Iași, precum și acei ai comitetului național studențesc din București.

Se fac mari pregătiri pentru succesul meetingurilor.

Totodată la 6 Decembrie a. c. de Sfântul Nicolae va avea loc un mare meeting naționalist în Iași, unde vor asista delegații din toate unghiurile țării, delegații studenților bucureșteni în număr de o sută, precum și breslele românești.

Un astfel de meeting se va ține și în București.

Afacerea Hentzi și scandalele în dietă.

În dieta „părinților patriei” noastre se continuau atacurile împotriva guvernului, la votarea bugetului provisor, când se ivi afacerea monumentului Hentzi. Hentzi a fost un general austriac, care la 1849 a sperat cetatea Buda împotriva răsculaților unguri și a murit acolo moarte de erou. După revoluție, împăratul în semn de recunoștință a ridicat lui Hentzi și soților sei un frumos monument în Buda, care stă acolo până azi. Monumentul în sine e urgisit tare din partea șovinistilor și de multe ori au voit să-l delătore, dar n'au isbit.

Acum, fiindcă pe acel loc se va ridica statua împărătesei-Regine, împăratul-Rege a dat poruncă să se strămute monumentul de acolo și să se ridice înaintea școlii de cadeti din Budapesta. Această earăși nu e pe placul Ungurilor șovinisti, de oare-ce ei zic, că monumentul se pune acolo ca pildă tinerimei, ear' în ochii lor, Hentzi e un vînzător de patrie.

De aceea s'au legat de ministrul de războiu al împărăției, Kriehaumer, care a însoțit porunca preafaltă cu îndrumări, apoi de Bánffy și ceilalți miniștri. Afacerea au adus-o în desbatere Vineri, dar' cu deosebire Luni și Marți, când au fost scene furtunoase. Luni a vorbit în dietă ministrul de honvezi baxonul Fejérváry, apărând pe Hentzi și fiindcă a folosit cuvinte aspre față de opoziție, deputații opoziționali au făcut o larmă și un tâmbălău înfricoșat și n'au mai lăsat pe Fejérváry să vorbească, deși ședința a fost întreruptă (suspendată) de vre-o zece-ori și a ținut până noaptea la 12 ore. Când s'a încheiat ședința fără nici o ispravă, publicul și o parte din deputați au căutat Kossuth-nota.

Marți a fost atacat ministrul Perczel în dietă, ear' pe strade s'au făcut turburări, bătându-se studenții și alt public cu poliția.

Estă isprăvile stăpânitorilor noștri, vrednice de ei....

Adunarea studenților din Turin.

Tinerii cari învață la școli mai înalte, odraslele pline de viață a feluritelor neamuri din Europa s'au adunat în săptămâna trecută în orașul Turin din Italia, ca în bună înțelegere și în frăție să chibzuiască cum ar lucra mai bine și mai mult pentru înaintare, pentru pacea lumii și pentru înfrățirea fiilor diferitelor popoare din Europa.

Din multe și îndepărtate țări au sosit aleși studenților la Turin, la adunare. Studenții români încă au fost la adunare și încă mulți. Din România au fost mai mulți — toți tineri învățați și iscușiți și cu mare iubire de neamul nostru românesc.

Dela noi din țeară încă au fost studenți români la Turin, între ei și vrednicul student Lucian Bolcaș dela Oradea-mare. (Știți cu toții ce s'a întâmplat la Oradea-mare. Când studenții români au cerut cu putere să li-se cinstească limba dulce — Bolcaș era în fruntea lor!)

Ba au fost la Turin chiar și dintre acei studenți români, cari învață la școli înalte în alte țări. Așa de pildă a fost Caius Brediceanu, fiul bravului nostru avocat din Lugoj, care învață la școală în țeara franceză.

Totii studenții români au fost primiți cu multă dragoste de către fiii fraților noștri de sânge, de către studenții francezi și italieni. Acestia toți cunosc necazurile noastre și asupririle ce le suferim dela Unguri. Tocmai pentru aceea și în adunarea cea mare a tuturor studenților s'a vorbit de noi și de necazurile noastre. Bravii noștri tineri români au spus și aici suferințele noastre și toți studenții francezi și italieni mai ales au arătat multă dragoste față de noi și ne-au încurajat ca să luptăm necontenit și totdeauna bărbătește pentru drepturile noastre sfinte.

Ungurii — căci și ei și-au trimis la Turin cu bani scumpi câțiva studenți de ai lor, — s'au svicolit mult ca să ascundă înaintea lumii suferințele ce ni-le fac nouă. Dar' înzădar le-a fost toată truda. Lumea știe că noi suferim mult aici în țeara noastră și pentru aceea ne are dragi și ne încurajează la luptă.

Că asta așa este mai bine se vede de acolo, că adunarea cea mare a studenților a primit ca bravul nostru tinăr Lucian Bolcaș — chiar el, cel asuprit și prigunit la Oradea-mare — să fie vicepreședinte în sfatul cel

mare al adunării și acolo să reprezinte pe studenții români din România.

Inima ni-se umple de bucurie când vedem că între neamuri mari și alese, tinerii noștri sînt primiți cu drag și cu brațele deschise. Și bucuria ne stăpânește când tinerii neamurilor alese ne poartă dragostea și cunoscând suferințele noastre ne îndeamnă la luptă.

Să luptăm, fraților, să fim vrednici întotdeauna de dragostea neamurilor mari și să ne nisum ca drepturile noastre să le avem cât mai curînd.

Dela frați la frați.

Di Eugen Charlat, student din Paris, care petrece de mai mult timp în Seliște, spre a-și însuși limba românească, a adresat congresului din Turin o frumoasă scrisoare, care dovedește, că dînsul a învățat a ne cunoaște nu numai limba, ci și viața și sentimentele. Eată scrisoarea dlui Charlat, în traducere românească făcută de însuși domnia sa:

Seliște (Transilvania), 7/19 Nov. 1898

Dle președinte și scumpe coleg!

Am văzut prea deaproape nedreptățile guvernului maghiar, privitoare la poporul român din Transilvania, ca să nu aplaud din toată inima la moșniunea pe care a primit-o congresul internațional de studenți.

Martor indignat al prigonirilor zilnice ale Maghiarilor, viu spre a uni vocea mea cu a voastră și spre a îmbărbăta pe frații noștri transilvăneni în lupta lor pentru drept și libertate.

Primiți vă rog asigurarea sentimentelor mele de vie simpatie.

Eugen Charlat,

student la școala limbelor orientale din Paris.

Cine nu va resimți gingășia sentimentului, ce transpiră din această scrisoare. Și cine nu va remarca importanța faptului, că un Francez intervine la Italiani pentru Români?

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de I. Darius.

Picătura irgăurește în sfîrșit și peatra cea mai tare; prin strguintă și răbdare soarecele poate roade funia corăbiei și prin mici și dese ciocărteli cade stejarul cel mai mare.

Jean Paul.

Cerul este o carte mare despre atotputernicia și bunătatea lui Dumnezeu și cuprinde în ea multe mijloace probate în contra credinței deșerte și împotriva păcatului, și stelele sînt literile de aur din acea carte.

Hebel.

Bate vîntul dimineței,
 Colo sus din raza ceței
 Se arată mîndrul soare
 Si aurora dispăre,
 Ear' când se deschid florile,
 Să deschid și inimile.

Ustert.

Poesii populare.

Din Câmpie.

Adunate de Teodor Olteanu.

Măi bădiță bădișor,
 Zice lumea și țeara,
 Că săracă maică-ta
 Nice nu poate mânca,
 Să teme că mii lua.
 Spune bade maică-ta,
 Să mînanțe să-i țienească
 La mine să nu gîndească,
 Nici să nu mă vorovească.

Cine-și lasă drăguța,
 Fie-i hrană grăuța
 Și hodină pătuța.
 Cine-și lasă drăguța,
 Fie-i hrană rășnița
 Și hodină temnița.

Du-te bădiță fii bun,
 Că te-asteaptă hida 'n drum

C'o cupșoară de vin bun,
 Și cu una de vinars
 Să te duci la ea de mas.

Dar' io nu-s aceea fată
 Să șed cu ficiori pe plată,
 Nici ai noștri nu mă voesc
 La ficiori să le plătesc.

Bade inimă de peatră
 Ce nu vii la noi vr'odată,
 Mîndră inimă de lemn
 Aș veni, dar' rău mă tem,
 Că maică-ta-i tot pe-afară
 Are-o gură ca o pară,
 Și ea strigă după mine
 Și mă face de rușine.

Bădiță cu șapcă neagră
 Du-mă 'n lume de 'ți-s dragă,
 De ți rușine cu mine
 Fă-mă brău pe lângă tine,
 Dacă brăul 'ți-a fi greu
 Fă-mă lumină de sîu

E. M. K. E.

La 20 I. c. 'și-a ținut în Cluj adunarea generală anuală vestita societate zisă culturală »E. M. K. E.« Din raportul anual al direcțiunii extragem următoarele date:

De un timp încoaci și în sinul acestei societăți se alimentează certe continue și desbinări înscenate pe motive politice de partid. Urmarea acestora este, că activitatea societății »Emke« nu mai este așa celebră ca în trecut. Membrii, pe lângă toate siluirile și apucăturile necinstite ale șovinistilor, nu se mai sporesc. Ba nici membrii de până acum nu mai arată interesul de odinioară și nu mai desvoaltă febrilă activitate. Averele soc. »Emke« încă nu s'a sporit mult în anul trecut din cauza că membrii nu au solvit taxele anuale. Aceste nesuccese supără grozav pe șovinistii noștri, cari ar dori ca »Emke« să facă minuni, să filfăie steagul maghiarisărei prin toate văile Ardealului. Dorința Ungurilor, nu-i vorbă este foarte frumoasă, — dar' se nu uite d-lor, că prin văile Ardealului deja de sute de ani filfăie steaguri mândre care numai maghiare nu sînt și nici nu vor fi nici-odată.

Din raportul soc. »Emke« relevăm apoi: Pentru eternizarea memoriei Împ. Regine »Emke« a dăruit 50.000 fl., din cari se se facă »fundațiunea Elisabeta pentru asile de copii«. (Potrivită eternizare! Red.).

Averele soc. »Emke« în anul acesta a crescut cu 37.267 fl. 69 cr. Întreagă averea soc. »Emke« este dar' de 1 milion 291.580 fl. 28 cr. În decursul anului s'au spesat 68.121 fl. 40 cr. parte pentru administrarea societății, parte ca ajutoare.

Pentru scopul adevărat, adecă pentru edificare de școli s'a dat 33.643 fl. 60 cr. (Cu această poziție nu sînt mulțumite zierele maghiare, care ar dori câte o școală de stat doar' lângă fiecare colibă a țeranului român. Red.) Numărul membrilor este 14.161. În anul acesta s'au sporit numai cu 177. Au repășit însă în decursul anului 328 de membri.

Raportul nu spune cauza repășirii.

Cei 9590 membri ordinari abia au solvit ca taxe suma de 7980 fl. 85

cr.; prin urmare nici jumătate din membri nu 'și-au solvit taxele.

Școlile și asilele de copii susținute de »Emke« și în anul acesta au fost ajutate cu sume însemnate. Treizeci de învățători și învățătoare au primit premii și ajutoare. »Emke« susține 102 biblioteci populare, dintre care 34 le-a înființat în anul acesta.

Precum apare din raportul acesta »Emke« nu se mai poate mândri cu o activitate »culturală« atât de mare ca în anii trecuți. Ziarele maghiare, care iau notă de acest raport, nu se pot răbda să nu-și arete nemulțumirea lor. Apelează însă la patriotismul maghiar și se roagă de cei puși în fruntea societății »Emke« să părăsească certele politice și să lucreze din răspuțeri pentru lățirea »culturei« maghiare.

Noi care cunoaștem atât de bine scopurile și direcția în care lucrează »Emke«, rugăm numai pe toți Românii să se ferească de mrejele celor dela »Emke«, să nu se lase seduși de ei.

DIN LUME.**Împăratul Wilhelm spre casă.**

După vizitarea *Damascului*, părechea împărătească a Germaniei a plecat pe marea Mediterană spre casă. Unde va debarca, nu se știa sigur și lucrul se tănuia poate de frica anarhiștilor. În urmă însă s'a știut, că împăratul debarcă pe uscat la *Pola*, cel mai însemnat port de mare al Austriei, unde pe când scriem aceste, va fi și sosit. De aici se face călătoria cu trenul, pe la *Innsbruck*, de-adreptul la *München* în Germania. La dorința împăratului primiri nu se fac niciări.

Creta.

Prințul George al Greciei e în cale spre Creta. Admiralii sînt ocupați cu punerea în praxă a măsurilor în interesul pacificației. De limbă oficială au decretat *limba grecească*. Trupele internaționale au fost primite foarte bine de populațiune; în unele locuri creștinii le-au ridicat porți de triumf.

În *Sitia* fruntașii creștini și mohamedani au ținut o adunare, sub presiune francez și rezultatul a fost că s'a făcut o deplină împăciuire.

SCRISORI.**Din Bihor.**

Parastas pentru metropolitul Miron Romanul. — Cartea dlui Bulcu. — Vremea în Bihor. — Mulțumită publică. —

Vășcău, în 18 Nov. 1898.

Pentru răposatul metropolit și arhiepiscop Miron Romanul, s'a ținut în Vășcău, la 6 Noemvrie parastas, cu o festivitate mare, la care a luat parte tot poporul credincios, precum și toate autoritățile administrative din loc.

Preotul local Ioan Coroiu, în o cuvântare frumoasă a schițat biografia Metropolitului. Fie-i țărna ușoară!

Învățătorul profesor și vicedirector dela gimnasiul român gr.-cat. din Beiuș, Teodor Bulcu, a scos în tipografia »Aurora« A. Todoran în Gherla o carte intitulată »*Schițe din Italia*«, care e vrednic să fie citită de fiecare Român adevărat.

Neobositul profesor a făcut-o după însemnările sale făcute în lungile sale călătorii de prin Italia.

În carte aflăm descrise frumos *Roma*, cu minunile sale de pe timpul Romanilor, Neapolea, Pompei, orașul îngropat în cenușa Vesuviului etc.

Acest op valoros constă din 265 pag. octav pe hârtie fină și tipar elegant. — Cu un preț mic de 2 coroane se poate comanda dela autorul în Beiuș (Beányos), ori dela tipografia Todoran, Gherla.

Excelența Sa Înalț Prea Sfințitul arhiepiscop Dr. Victor Mihályi au trimis autorului o hârtie oficioasă din ședința consistorului — laudându-l pentru lucrarea acestui valoros op.

Avem o vreme frumoasă în Bihor, ca și care spun bătrânii că de 50—60 de ani nu au mai pomeuit. Femeile și băieții umblă desculți ca și primăvara. Bătrânul Bihor încă e lipsit de vestimentul seu alb de zăpadă. Poporul a sămănat sămănașurile de toamnă.

Domnului Dr. Gavriil Cosma, avocat în Beiuș, care a dat subreuniunii învățătoarești rom. gr.-or. a tractului Vășcău 2 fl. la mână subscrișului, asemenea dlor Iosif Drăgan, notar cercual în Lunca de lângă Vășcău și ospătarului Alexandru Dancu, din Băsești cari au dat câte un florin pentru a se prevedea un școlar orfan cu recvisitele necesare de învățământ — îi rog și pe această cale să primească mulțumitele mele sincere. *Dascălul Vasile Sala.*

Și mă pune 'n stăutul tăi,
Unde badeo-i insera
Ea frumos 'ți-oi lumina,
Oamenii te-or întreba
Ce luminiță-i asta,
Asta-i lumină de senu
Drăguța din satul meu,
Asta-i lumină de ceară
Drăguța din a mea țeară.

Norișor mândru de ploaie,
Spune mândrei bună voce
La inimă să n'o doaie,
De-o va durea ca pe mine
N'ajunge ziua de mâine,
De m'a durea tot așa
N'oi ajunge-a o vedea!

Cine n'are maică dragă
N'are unde-amar să tragă,
Cine n'are maică dulce
N'are unde-amar să duce.

Spusu-ți-am măicuță bine,
Să ții zile pentru mine

Să mă dai în sat cu tine,
Să ții zilele 'nvritate
Să nu mă străini departe,
Să viu cu dășagii 'n spate
Și cu cismele stricate.

Maică nu m'ai ascultat,
Destul de rău ai lucrat
Că tare m'ai străinat.

Tu măicuță te-ai temut,
C'oi veni după împrumut
Și nu 'ți-l-oi da mai mult,
De torceam cu forca-'n sat
Împrumutul 'ți-aș fi dat,
Și nu m'aș fi străinat,
Nici n'aș trăi cu bănat.

Bade păunaș rotat
Ș'aseară te-am așteptat,
Tot cu foc și cu lumină
Pân'a trecut dela cină,
Dac'am văzut că nu vii
Pus-am doru 'n căpătâi

Și cu jelea mă 'nvelii
Și bine mă hodinii.

De-ar fi urit vâzător
Facem'aș neguțetor,
M'aș pune cu șatra 'n prag
Ș'aș viade urit pe drag,
M'aș pune cu șatra jos
Aș da urit pe frumos,
M'aș pune cu șatra 'n rit
Ș'aș tot vinde la urit,
N'aș căta pe ce 'l-aș da
Numai cât 'l-aș lăpăda.

Decât vii bade la noi
Mai bine 'ți-ai da la boi,
Decât vii și șezi pe vatră
Mai bine-ai lucra 'n poiată.

Decât găzduc urcicos
Mai bine slugă frumos,
C'oi sluji un an și doi
Și 'mi-oi face plug și boi,

Conducători vrednici — lucruri frumoase.

Pintic, în 20 Noembrie 1898.

Onor. Dle Redactor!

Comuna noastră Pintic este curat românească, prin urmare și conducătorii sînt tot Români, sub a căror conducere Pinticani stau foarte bine. Mai întîiu se cuvine laudă onoratului preot *Teodor Domșa*, sub a cărui stăruință de o vreme încoace s'au făcut multe lucruri bune în comuna noastră.

Cam prin anul 1895 dl preot vîzînd că sfînta biserică trebuie reparată, la stăruința d-sale s'a tocmît mîiestru, care vîruindu-o totodată a și pictorit-o foarte frumos pe din lăuntru. Tot cam pe acea vreme a adunat tineretul la școală, dîndu-i învățături bune.

Între altele l-a învățat și cîntările bisericesti aranjîndu-se un cor frumos, care cîntă în 3 voci. La stăruința dlui învățător *George Chiș-Micu* acest cor merge foarte bine înainte și prin cîntările cele frumoase bisericesti, face o mare plăcere publicului ascultător. După aceea vîzînd că sfînta biserică e reparată frumos și corul merge bine, s'au hotărît a se zidi și o școală nouă românească, sdecă fîca sfîntei biserici.

Pentru acest scop s'a ales un comitet fără de a pretinde vre-o plată. Când s'a hotărît zidirea școlii, unul dintre membri din comitet a plătit liturghii dlui preot ca să roșge pe Dumnezeu să le stea într'ajutor. Ear' dl primar *Mihail Arcăleanu* și cassarul *Alexa Toma* s'au obligat a încassa dela poporeni suma de 3000 fl., cât a trebuit pentru școală. Laudă li-se cuvine și la uesti doi, pentru-că s'au străduit foarte mult pentru acest scop. Li-s'au pus și pedeci în cale, anume: s'an aflat 5 rătécîți, care poate din cuget rău sau la vre-o sfătuire ce li-s'a dat poate din partea ungurească, și-au lăsat legea pentru-ca să nu plătească și ei vre-o cățiva florini la edificarea școlii. Acesti oameni rēutăcioși au cerut școală de stat, dimpreună cu notarul, care e Ungur. Stînd lucrul așa, a venit solgăbirul din Teaca, amăgindu-i pe oameni și zicîndu-le că va face statul școală în cheltuiala sa, și vor avē să plătească la dascălul de ungar numai 5 cr. după 1 florin ș. a. Ba de vor trece la altă lege, atunci nici banii pe anul acela 1895, cari au fost aruncați deja, nu vor avē să-i plătească.

Fisolgăbirul a întrebat pe primarul comunal *Arcăleanu*, că aplicat e a votisa pentru școala de stat? Ear' acesta a rēspuns că nu,

și pentru aceea s'a și lăsat de slujbă, ceea-ce-i slujește spre laudă.

Fisolgăbirul numi pe altul de primar, și așa cînd a fost comitetul comunal chemat în toamna anului 1895 ca să hotarască facerea școlii de stat, a venit fisolgăbirul cu căți și mai căți slujbași din cercul Tecei, și anume: un Jidov, un Sas, un Ungur și un Slovac, toți au votisat dimpreună cu cei rătécîți pe lîngă școala de stat.

Trecînd toate aceste după Anul-Nou s'a făcut alegere de slujbași în comună; făcîndu-se votisare au denumit de primar eară pe *Arcăleanu*, care apoi dimpreună cu cassarul, dl preot și dl învățător, s'au străduit zi și noapte la edificarea școlii, care în toamna anului 1896 după multe pedeci ce li-s'au pus în cale, au dat-o gata. Ear' cei 5 rătécîți după-ce și-au lăsat legea și tot ce au avut mai scump, și după-ce au vîzut că școală de stat nu se face, au început a cutreera satele; în *Berla*, în *Ida-mare* și în *Șieul-mare* pe la preoții gr.-or., ca să-i primească de parochienii dînșilor. Însē acei prea on. preoți vîzînd că din ce cauză și-au lăsat ei legea le-au zis: „Drum buu pe unde nu-i tină“, mergeți acasă că aveți preot bun“. Ear' ei vîzînd că nu-i primește nimeni, unul s'a întors ear' la adevăr, ceilalți 4 nu. Stînd lucrul așa, dl preot nu mai voește a merge cu crucea pe la ei la *Bobotează*, ceea-ce pe drept, și nici fetele lor nu voește să le cunune tot din cauza aceasta. Noi Români din *Pintic* ne simțim veseli cu astfel de conducători. Călătorul care se abate prin comuna noastră să miră — stînd uimit în loc — de frumșeta școlii ce există la noi.

Totodată pe fruntarul școlii se poate ceti inscripția: „*Luminează-te și vei fi. Școala română gr.-cat. edificată în anul 1896. Nimica fără Dumnezeu*“.

Dacă odată școala a fost gata făcută după planul legii a urmat sînțirea ei, făcîndu-se mai multe rugăciuni din partea preotului nostru, după aceea au urmat mai multe căatece naționale, care le-a cîntat corul în frunte cu dl învățător. După aceea s'a sculat on. preot și a ținut o predică foarte potrivită, în urmă în strigăte „să trăească“ a dat dlui învățător în seamă cheia și pruncii școlii, cari încă erau adunați acolo. Ear' dl învățător a primit cu plăcere ținînd și dumnealui o vorbire foarte potrivită.

După aceea a urmat petrecere, la care a luat parte dimpreună cu poporul și întregă inteligența noastră română, care și-a petrecut

în mijlocul nostru pînă seara tîrziu. Noi Români din *Pintic* mulțumim „lui“ Dumnezeu și conducătorilor nostri pentru străduințele ce și-le-au dat cu edificarea școlii. Mulțumim după aceea și dlui învățător pentru purtarea și învățătura sa cea morală față de noi și de pruncii sei. Că încă nu s'a pomenit ca un învățător să dea învățături așa bune la prunci ca dînsul, că pe lîngă ce-i îndatorat, îi mai învață și alte lucruri frumoase.

Teodor Toma, econom român.

Întors.

Berzova, în 15 Noemvie 1898.

Onorate Dle Redactor!

Învățătorul nostru *Vaselian Popovici*, care era arma și spriginul Ungurilor de pe aici și care ori în ce alegere ungurească do-bîndea, că ce e drept oameni de pe *Mureș* îl cunosteau și îl pîrtîniau, dar' precum și d-voastră veți fi cetit declarațiunea din „*Tribuna Poporului*“, vîzînd el singur ce făcîrnici sînt Ungurii s'a lăpădat de ei, ceea-ce adeverește următoarele:

În cercul nostru de cînd e lumea nu au mai fost aleși membri la comitat numai Români, pînă-ce învățătorul *Vaselian Popovici* acum documentă și alege în 14 Nov. c. 4 Români curați: pe *Savu*, Raicu comptabil la banca „*Victoria*“ cu 82 voturi; pe *Iosif Cloambeș*, preot gr.-or. cu 135 v.; pe *Traian Vășianu*, preot gr.-or. cu 96 v.; *Georgiu Telescu*, protopop gr.-cat. cu 78 v. El singur a luptat cu 54 slujitori ungurești și a arētat la preotul din *Căpruța* *Ioan Crișan*, care ținea cu notarășii și la notarii din *Căpruța* și din *Berzova*, că ce el o vrea, aceea va fi. Din 9 sate numai el a luptat și învățătorul din *Odvoș*, *Givulescu*. Preoți n'au fost de loc să lupte.

La alegere au prins pe birul din *Conop*, bîgînd 3 țiedule și pe *Ioan Sciopul* din *Căpruța*, bîgînd 2 țiedule amēndoi pe seama Ungurilor, dar' spre rușinea lor i-au prins Români.

Alegerea a mers în rînd bun, numai gura învățătorului *Vășian* se auzia prin popor, și a și biruit. El s'a purtat foarte bine de astă-dată și credem că întoarcerea lui va fi sinceră și statornică.

„Unul din cei de față“.

Din Mischiu.

Adunate de *Michail I. Gazdac*, învățător.

Măndrlică de demult
Uită-mă că eu te uit,
Bade nu te pot uita
Că 'ți-o fost dulce gura.
Și 'i-o mândră-așa'm știut
Că 'mi-ai dat gură 'mprumut
Ș'oi mere-asară la voi
Să-'ți dau gurița 'napoi,
De cumva o fi să mor
Nu vreau să-'ți rămân dator.
Știi tu mândro, știi tu bine,
Cînd veniam seara la tine
Cât era atunci de bine.
De cînd mândro m'ai lăsat
Eu pe masă n'am cinat,
'Mi-am mutat cina la pat
Ș'am cinat tot supērat.
Cărărușa printre fragi
Făcută de oameni dragi,
Pe cînd au fost la luat
Părinții nu 'i-o lăsat,

De ciudă și de bănat
În fântână s'o țipat,
În fântâna cea rotundă
Unde-i apa mai sfundă,
Și de-acolo 'i-o luat
Și 'n chemeteu 'i-o 'ngropat,
Ba pe ea în cîntirim
Și pe el dinjos de drum,
Și din ea a rēsărit:
O rugăță mândră plină
Care-o iau fetele 'n mână.
Și din el a rēsărit
Rugăță mândru înflorit,
Și rugul atît s'a 'ntins
Pînă ruga o cuprins.
Du-te dor unde te mîiu,
La mândra la căpētăiu
Și spune-i că și eu viu,
Să m'aștepte cu năframa
Că eu viu de bună-seama,
Să m'aștepte cu suman
Ca io viu de-amu într'un an.
Cine-a stricat dragostile
Mănce-'i grăul pasăriei,

Să n'aibă pită pe masă
Nice sănătate 'n oasă,
Șează 'n sânge pînă 'n brēu
Și-l mănca vermii de viu,
N'aibă bine pe sub soare
Nici popă la comandare,
N'aibă nici cuie în cruce
Nici la groapă cine-l duce,
N'aibă cuiu în copârșeu
Nice loc în chemeteu.

Pe drumul cu troscoțel
Merge dorul mērunțel,
— Unde mergi doruțule?
— Da la voi puiuțule,
— Da la noi de ce mai vii
C'a venit uritu 'ntăi.
La poticarăș m'am dus,
Poticarășul 'mi-o spus
Că leacuri de-acestea nu-'s,
Că uritu n'are leac
Numai-o scîndură de brad,
Și-'i leacul uritalui
În fundul pămēntului.

Călinarul Poporului pe anul 1899.

— Voci de presă. —

Toate foile noastre laudă și recomandă acest călinar, care e cel mai ieftin, cel mai frumos și cel mai potrivit pentru trebuințele poporului.

Transilvania, foia „Asociațiunei“ scrie următoarele despre el:

»Avântul luat de câțiva timp de literatura noastră călinaristică se pare a fi în continuă dezvoltare. Cel puțin călindarele pe 1899, ce le-am primit până astăzi, arată un nou și extraordinar progres.

„Călinarul Poporului“ și de astă-dată ocupă locul cel mai de frunte între călindarele românești. Nici-când până astăzi nu s'a oferit la noi publicului cetitor pentru prețul bagatel de 20 cr. o lectură mai bogată, mai folositoare și mai adecvată trebuințelor poporului nostru. Eată eprinsul părții literare, care și cu privire la extensiune e cu o întreagă coală mai voluminos decât în anul trecut“.

Aci publică apoi cuprinsul »Călinarului« nostru care e următorul:

Dela 1848, (din prilejul aniversării al 50-lea).

Adunarea dela »Dumineca Tomei« în Blaj. Andreiu Murășan, poetul anului 1848 (cu 2 ilustrațiuni).

Fabulă arabă.

Eu mis, esc, și sînt Român, poezie de I. Dariu.

Țeară fără bătrâni, poveste de V. A. Urechia.

Anecdote.

Doine și icoane din lumea românească. (»Limba, portul și moșia«).

Doine și strigături populare: De pe Mureș; De pe Târnavă; De pe Olt; De pe Someș; De pe Criș; Din părțile Năsăudului; Din Munții Apuseni; Din Bănat; Din Țeara-Oașului; Din Bihor; Din Bucovina, România (Oltenia și Moldova), Basarabia și Macedonia.

Revașul Nostru, cronică întâmplărilor din Septembrie 1897—Sept. 1898, se extinde pe 47 pagini, cu următorii subtitluri:

Causa națională, afaceri culturale, afaceri bisericesti, afaceri economice, fruntași români morți, dela frați, stări grele pretutindeni, etc.

Economic: Cum s'ajungem la mai bine? — Unele reguli pentru grijirea sănătății. — Povești.

De ris.

Tîrgurile din Ungaria și Transilvania etc.

Ilustrațiuni.

1. Andreiu Murășianu, portret. 2. Casa în care s'a născut A. Murășianu. 3. Un băiaș român, din Bucium-Șasa. 4. Dela Stăna-de-Vale: Reședința și capela Episcopului Pavel. 5. Un Român »mărginean« călare. 6. O Româncă din jurul Sibiului. 7. O fetiță (coristă) din Bistrița. 8. O familie din Bănat. 9. O păreche tinăra din Suciul-de-sus (între Lăpuș și Cibeleș). 10. Un țeran român din Bănat. 11. Scenă din Seliște (l. Sibiu). 12. Dela Stăna-de-Vale: case de locuit pentru oaspeți. 13. Români din Siria (l. Arad). 14. Dela Stăna-de-Vale: »Biserițușă« (o stîncă). 15. — »Moara dracului«. 16. † W. E. Gladstone (portret). 17. † Prințul de Bismarck. 18. În părăteasa-Regină Elisabeta.

În estan călinarul e cu o întreagă coală mai voluminos decât anul trecut, estinzându-se pe 143 pagini. Prețul însă e tot cel vechiu: 20 cr. plus porto postal 5 cr. A se adresa: »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu Strada Poplăcei 15.

Prim-ministrul Dupuy.

— Vezi ilustrația. —

Am amintit cetitorilor nostri, că liniștea în Franca a fost turburată în vremea din urmă cu deosebire prin nenorocita afacere a căpitanului Dreyfus, care a fost osândit pentru-că ar fi vîndut niște acte militare secrete unui stat străin. Osânditul a fost dus în robie pe o insulă depărtată. Prietini lui Dreyfus au făcut însă o mișcare pentru el, arătând că Dreyfus e nevinovat și cerînd pedepsirea judecătorilor lui. De aci s'au născut mari încurcări și neliniște, la care au luat parte și mai mulți generali, ca foști ministri de război. Aceste încurcări au adus căderea prim-ministrului Brisson și a soților sei. Aceasta s'a întîmplat cu câteva săptămîni înainte. Președintele republicii Faure a încredințat cu formarea noului minister pe Dupuy care l-a și format.

Prim-ministrul Dupuy.

Afacerea lui Dreyfus stă acum așa, că procesul s'a înouit la judecătoria înaltă a Franței. Dupuy va lăsa curs liber judecătorei, ca lumină să se facă și va liniști spiritele, cari au fost atât de ațîțate, făcînd liniște, de care Franca are mare lipsă, pentru a se întări în lăuntru.

PARTEA ECONOMICĂ.

Nutremîntul oilor peste iarnă.

Nutremîntul peste iarnă al oilor este: fîn de livezi, fîn de trifoiu, de luțernă, de exparsetă, de mazărice, paie, cartofi, sfeclă, grăunțe de bucate, lături din bererii sau turte de oleu ș. a. În casuri de mare lipsă oile se mai nutresc cu frunziș, ghindă și castane. Fînul acru, plin de praf sau mucegaiu este nesănătos pentru ei.

Fînul de trifoiu, fie el cât de bun, nu conține atâtea părți nutritive ca cel de fînă. Paiele sînt potrivite ca nutremînt pentru oi, căci ele aleg părțile cele mai bune; dar paiele n'au să fie nutremîntul de căpetenie.

Nutremîntul de cartofi (crumpene) cere multă băgare de seamă, cu deosebire

pentru oile de a fîta, pentru-că aceste ușor lapedă sau produc un lapte stricacios pentru miei. Cartofii, sfecelele, napii, morcovii ș. a. să formeze numai jumătate din tot nutremîntul cât se cere, pentru-că dându-se în măsură mai mare pricinuesc urdinare și îndeosebi la animalele tinere.

Grăunțele de bucate și păstăioasele, fiind prea nutritive, pricinuesc oilor felurite boale grele. Îndeobste grăunțe se dau oilor numai 1/3 parte din nutremîntul zilnic; celor de îngrășat se pot da și în măsură mai mare, pentru-că ele produc multă carne și sîu.

Cînd oile se nutresc cu paie, atunci li-se pot da lături, socotind pentru fiecare 1—1 1/2 chlgr. cartofi.

Nutremîntul pentru iarnă se poate tăia, se poate urlui, muia, săra ș. a. Pe timp umed sarea pricinuesc oilor urdinare. Un chlgr. de sare ajunge de oaie pe timp de 1 an.

Lucrări la via în timpul iernii.

Viaa cere lucru aproape necurmat, chiar și iarna. Între aceste se numără: 1. Săpatul printre rînduri, care e mai cu cale să se facă la începutul iernii, după-ce s'a stîrșit cu alte lucruri. Săpătura peste iarnă degeră și se măruntă, pămîntul se îmbunătățește și lucrarea lui în anul viitor devine mult mai lesnicioasă. Pentru modul acesta de săpat sînt instrumente anume, un fel de sape puternice. 2. Gunoitul, care mai cu ușurătate se poate face earăși în timpul iernii, cînd economul nu e îngrămădit cu alte lucruri. Acum gunoiul se poate și e bine a se căra și așeza printre rînduri.

Unii pun gunoiul drept lângă butucul viței; ceea-ce nu e metodă așa bună de gunoie, din pricina că toată grăsimea se grămădește în butuc, silindu-l să deie înainte de vreme, vlăstarii să se îngroașe îngrabă și prea tare, cu deosebire mēduva, și stricându-le cu chipul acesta atît căldura, cât și ploile și gerul. Florile strugurilor de pe un astfel de lemn se scutură îndată după înflorire; dar mulți și din strugurii cari au rămas cad, fiindcă nu se poate ține cumpenă între dezvoltarea lor și a lemnului.

Gunoirea cea mai potrivită a viiei se face săpînd brezde de-alungul printre vițe. În aceste de-arîndul se pune gunoiu, îngropându-se cu pămîntul, ce s'a scos din brezde. În modul acesta gunoiul se vine la virful rădăcinilor viței, cari se vor dezvolta în toată puterea, devenind lungi, rămuroase și deplin sănătoase; ear' cu rădăcinile deodată și butucul, vițele și strugurii se vor dezvolta mai potrivit.

Dacă gunoirea s'ar face primăvara sau toamna, gunoiul nu se pune printre rînduri, ci în gropăse făcute printre bu-

tuci, la $\frac{1}{2}$ metru depărtare. Nici butașilor nu li-se pune gunoiul lângă par, ci mai departe, dar' tot în groapa menită pentru butași.

Viia, ca și egrii se gunoeste cu gunoiu de animale, cu gunoiu măiestrit, var ș. a. Din toate soiurile de gunoiu însă cel mai priincios este cel de animale în amestecare cu paie, ce au slujit de așternut. Gunoiul de cal arde; de aceea nu e așa bun ca cel de vite.

Dacă locul de viie este sărac de nêsip, neavând s. p. 20 la sută părți din acesta, trebuie să 'i-se adaugă nêsipul trebuincios, după-ce a fost bine cernut. Nêsipul însă nu se pune de-adreptul pe loc, ci peste grămada de gunoiu, amestecându-l bine prin întoarcere de repetite-ori.

Se întemplă, că une-ori pământului din viie îi lipsește varul. În acest caz trebuie să 'i-se adaugă varul trebuincios, dacă e ca vița și roadele ei să nu sufere.

Scoaterea pădureților și altoirea lor în casă.

Lucru foarte bun s'întâmplă toți cei-ce pomișorii meniți pentru altoit îi scot acum în ajunul iernei, îi curăță, îi acoper cu pământ și deasupra cu gunoiu, nu cumva pământul să înghețe. Acest lucru e bine să se facă acum, pentru-că primăvara adese-ori sosește târziu și atunci pomii dau în câteva zile, ear' economii învăluite cu multe alte lucruri nu pot umbla prin păduri după pociumbi de altoit și chiar și cei-ce îi au la îndemână de multe-ori n'au timpul de lipsă ca să 'i altoiască. Dar' bun lucru fac și alții s. p. învățătorii, dacă își ved încă de acum de pomișori, pentru-că „ce poți face astăzi nu lăsa pe mâne“.

Surceii sau mlădițele de altoit se taie în luna lui Ianuarie, păstrându-se în pământ până în Februarie, când se altoiesc pe răgaz și bine în casă la masă. După altoire se așează în pivniță, cu rădăcinile în nêsip. Aici le-ar strica atât căldura prea mare, care 'i-ar face să înverzească și înmugurească, cât și înghețul; și de una și de alta să fie feriți.

Altoirea în casă isbutește bine la meri, vișini și cireși; perii cu chipul acesta de altoire se prind mai anevoe, ear' prunii aproape de loc.

Ca moduri de altoire în casă se recomandă altoirea prin copulare (împreunare), în crepătură și alipire; altoirea sub coaje nu reușește.

Primăvara îndată-ce a dat căldura altoii se scot din pivniță sau bordeiul unde au fost ținuți și se așează în școala de pomi.

Despre îngrijirea animalelor de casă peste tot.

(Urmare).

2. Lumina.

Lumina ajută lucrarea mai cu putere a nervilor, învieșează și fac animalele mai sprintene. Pentru aceea îndeosebi grajdurile cailor să fie luminoase, dar' trebuie grijit ca cail să nu privească de-adreptul la lumină. Grajdurile animalelor tinere trebuie să fie mai luminoase; ceva mai puțin luminoase să fie cele ale vitelor cu lapte, și ear' mai întunecoase cele pentru vitele de îngrășat. Odihna și un temperament flegmatic fac ca animalele să pună carne din greu și să se îngrășe; spre acest sfârșit vitele să nu fie năpăstuite de insecte în timpul verei.

3. Căldura.

Căldura trupului totdeauna caută a se potrivi cu cea a aerului dimprejur. Fiind rece aerul dimprejur, trupul animalelor perde din sine mai multă căldură, pentru aceea trebuie să primească mai mult nutreț, spre a 'și pute susține căldura de lipsă. În astfel de cazuri frigul strânge părțile din afară ale animalului, în locul prim porii pielei, astfel că asudatul devine împedecat. Chiar pentru aceea în grajduri friguroase animalele au părul înțepoșat și fără lustru. Dacă aerul împrejurător este prea cald, radiarea (eșirea) căldurei din trupul animalului este împedecată; prin aceasta căldura trupului se prea ridică, ceea-ce este spre stricarea sănătății. Pentru-ca această ridicare a căldurei în trupul animalului să nu se întemple, vasele sângelui din piele să extind (se măresc) și prin sudori aduc mai multă apă la suprafața pielei, unde aceea aborește, adică animalele asudă. Prin aboire totdeauna se consumă sau se perde multă căldură. Ridicându-se căldura aerului dimprejur peste 25°, lucrarea inimii se slăbește, se grămădește sângele în plumăni și în creeri, care poate pricinui lovirea de gută, ș. a.

Căldura cea mai potrivită pentru grajdurile cailor este de 12.5—17.5°, gradul mai de jos pentru cail de rind, cel mai de sus pentru cei nobili; pentru vite 15—20° și anume cel dintâiu pentru vite de îngrășat, cel de al doilea pentru cele cu lapte, pentru-că un grad mai înalt de căldură este favorabil (bun) pentru secretarea (formarea) laptelui. Oile cu lână fină au lipsă de căldură de 12.5°, cele cu lână mai de rind de 10°, porcii de 12.5—16°.

4. Umiditatea aerului.

Un grad mai înalt de umiditate a aerului este stricicios pentru sănătatea animalelor de casă și cu deosebire vitelor tinere; pentru-că capătă felurite boale de piele și reumatism din pricina, că prin răsufiere și aboirea pielei nu se poate

face deopotrivă umiditatea din lăuntru a trupului cu cea din afară.

Aerul dat afară din gură este încărcat de acid carbonic și de abori; prin urmare aerisirea neîndestulitoare a grajdului are ca urmare un grad înalt de umezeală. Mult mai stricicioasă este umezirea pereților și a plafonului (podului) sau a amânduror. Porii (găurelele) pereților umezi sunt plini de apă și nu lasă de loc ca aerul să pătrundă; din podul umed se desprinde aer stricat, umed și nu arare-ori amestecat cu mucezele primejdioase.

Mare grije trebuie să se aibă și față de împrejurarea, ca umezirea pereților să nu fie pricinuită de locul umed, pe care ar fi zidit grajdul, sau că măcar un perete ar fi lipit de rîpa unui deal, sau că ar fi făcut din petri cari trag apă din aer ș. a. În aceste cazuri se recomandă baterea pereților cu un strat de ciment sau cu scânduri. (Va urma.)

Regule pentru gunoirea cu var.

Varul este temelia ori-cărei gunoiri. Fără var nu este nici o vegetațiune (creștere); unde este var, este vieață, creștere și prosperare. Peste tot, unde se folosesc pentru îngrășarea pământului gunoiri măiestrite, trebuie cercetat mai întâiu în ce măsură se află varul în acel pământ, pentru-că și în cele mai roditoare soiuri de pământ, unde se folosesc gunoiri măiestrite, întrebuițarea varului are cele mai bune urmări.

La gunoirea cu *kaliu* varul trebuie să fie nedespărțit, pentru-că în pământ kaliul sbea var și varul kaliu. Varul ajută în pământ întâiu ca materie nutritoare a plantelor și a doua ca mijloc pentru îmbunătățirea pământului. Varul încălzește și face puhav pământul, înmulțind puterea lui de a sbea umezeala și gazurile stricicioase. Varul lucrează în mod binefăcător asupra gazurilor și silicatelor (petricelilor de cremene). Varul este cel mai mare dușman al plantelor rele (acre) și le isgonește.

Sunt însă și soiuri rele de var, cari nu e cu cale să se întrebuițeze ca material de gunoire. Între aceste se numără varul care dă o făină tare, cristalină și care ars fiind, conține în grad mare acid siliciu (de cremene).

Varul nestins se poate da pământului ca făină sau pulvere. Aceasta se poate obține în două feluri, și adică: 1. Punând peste olaltă câte 4—6 bolovani de var nestins și acoperindu-'i cu pământ în grosime de 2—4 cm. Dacă în 8—10 zile varul stă bine acoperit, fără să aibă răsufătoare, se preface în țărână și se poate împrăștia numai decât peste loc, făcând o arătură puțin afundă. 2. Unde se află la îndemână apă, acolo se pun câteva bucăți mai mari într'o corfă de nuiele, se cufundă cu grabă în-

tr'un vas cu apă și numai decât se scoate, pentru-că și numai dintr'atâta varul își ia apă de ajuns spre a se pute mărungi fără zăbavă, ca apoi să fie împrăștiat peste loc. Atât modul întâiu de măruntire a varului, cât și al doilea, să se facă la fața locului de gunoit.

Pe pământul lutos se pun la hectar 3—4000 chlgr., pe cel ușor 2—4000 chlgr., ear' pe cel argilos 5—8000 chlgr. La 15—20 ani ajunge dacă dăm câte o gunoie cu var. Făcându-o mai des, în loc să ajute, ea strică; pentru-că stoarce și sărăcește pământul.

Gunoirea cu var nestins ajută mai cu seamă spicoaselor, legumelor, luțernei, esparsetei și plantelor păstăioase; pentru napi, sfece, cartofi ș. a., adecă pentru plantele rădăcinoase, adausul de var are urmări mai puțin simțite.

În părțile țerei, unde se află var la îndemână, la tot casul e bine să se facă încercări. Lucru firesc, că încercările se vor face mai întâiu pe câte un petec mai mic de loc. Fără încercări vom rămâne de pururea în starea de înapoiere, în care ne aflăm.

Cele mai bune mașini ce trebuie sătenilor.

Sub acest titlu revista *Amicul Poporului* din T. Jiu scrie următoarele:

Frate țerane! — Văd că muncești în greu, și tot așa au muncit și părinții tăi. Nu cunoști în munca pământului decât tot felul de meșteșug ce avea cei bătrâni, coasa, sapa, secătura de plug cea veche, care te-a desbinat pe tine și vitele de muncă. Nu socotești și tu în cap, că cei bătrâni trăiau altfel, erau puțini, pământul era nou și prin urmare bogat, dela țerani nu se cerea atâtea și atâtea datorii către țeară, dar' nici țeara nu era propovădită ca și ei. Nici nu se știa în alte țeri de țeara noastră. Prin urmare n'avea nici o vază. Acum lucrurile s'au schimbat. S'a întemeiat țeara, și muncitorul s'a întemeiat și trebuie să se întemeieze; căci locuitorii muncitori din alte țeri ca: Belgia, Olanda și Elveția, de sute de ani s'au deșteptat la muncă și la învățatură. Acolo muncesc pământul cu plugurile cele mai bune trase numai de doi boi, care când îi vezi din depărtare îți închipuiești că sunt coșeri nu glumă. Pământul lor produce de zece-ori mai mult ca al nostru, dar' și muncă primește de trei-ori mai multă, dar' mai ușoară. Cu toate acestea, muncitorii sunt bogați, sănătoși, prea voinici și se hrănesc bine de tot. Plătesc datorii mai multe decât al noștri, dar' nu se plâng.

Ascultă să-ți spun de ce stau acești oameni mai bine decât noi? Mai întâiu toți știu carte bună nu fleac. Păstorii merg după vite, cetind cărți și reviste, unde află cum să-și facă brânza, untul și felul cum trebuie să îngrijească de vite. Acolo, când un om știe carte este cel mai muncitor și bogat, el este pildă vie pentru toți ceilalți.

La noi, cei care învață ceva carte (școlară) urăsc munca; ear' cei care muncesc fac tot ca în vremea veche. N'au nici un spor în muncă, curățenie și hrană. La noi prin sate, bălegarul și murdăriile din oboare se scot de silă cu gendarmii, ear' în alte țeri îl în-

grijesc și îl cară cu mare îngrijire. Ba, ca e mai mult, acolo bălegarul se vinde cu chilo-gramul ca fasolea la noi. Dar' și pământul le dă 3 și 4 chile la pogon, cu un preț de 80 și 100 lei chila. Acolo munca dă câștig nu glumă.

Grâul, sęcara, orzul, hrișca, meiul, rapița sânt așa de venterate încât nu vezi decât bob și bob. Ar fi cel mai mare păcat pe muncitorul de acolo, când ar vedea o neghină sau un bob de tăciune în grâu.

Acolo oamenii muncesc cu tragere de inimă, au mașini de venterat, de treerat, de curățit grâul (cilindru ori trior) de tocat paie și sfece pentru vite. Toate aceste mașini și-le procură ei prin tovărășenie. Acolo nu mai sânt oameni cari să se uite după nor, soare și vânt. Ei seamănă cu credința că va scoate și în adevăr că și scot cu vîrf și îndesat. Nu ca la noi, când muncitorul bagă grâul în arie și când vine ploaia, trebuie să-l acopere, și să stea două sau patru zile până trece. La venterat asemenea îi roșesc ochii în cap, uitându-se după vântul mare. Așa perd muncitorii vremea la noi.

Frate țerane! Să nu-ți pismuești meseria, căci nimic nu-ți mai frumos, mai plăcut și mai cu liniște sufletească și mulțumitoare decât „munca pământului“. Chiar D-zeu, șa dat o omului dela început, ca cel mai mare dar. Munca e cea mai liberală meserie din lume, care face pe om adevăratul stăpân al visteriilor de pe pământ, dar' și munca este un meșteșug ca cismăria, cojocăria, ciasornicăria ș. a.

Muncitorul de pământ, ca ori-cere altul, îi trebuie următoarele instrumente: 1. Minte ageră luminată prin învățatură. 2. Mașini ca: un car șinuit, o sęcure bună, o bardă, foarfeci de tăiat via, o roabă pentru cărat bălegar, un plugușor universal, o grapă de fer pentru a mărungi pământul, 2 boi grași bine, una sau două vaci de lapte, o venterătoare (cel puțin pentru 5 oameni), o mașină de treerat cu caii (la 10 oameni în tovărășie), 5 rimători, doi pentru toamnă și iarnă și trei de vânzare, ș. a. pe care le știți și d-v.; a 3-a mașinărie pentru muncă e „capitalul“. — Fiecare bun muncitor să aibă în chimirul său 100—200 lei cel puțin pentru muncă; căci fără bani nici în pământ nu poți să intri. Fără aceste dichise nu poți fi un bun muncitor.

Frate țerane! — Trezește-te odată și tu, în lupta pentru viață, agerește-ți mintea, cetește și tu, ori ascultă dela alții și pe urmă fă și tu. Fii cu chibzuială în glavă, din toată munca ce o înduri în cursul unui an, regulează-ți așa de bine treburile, ca să-ți rămână ceva la finele fiecărui an ca profit, pe care să-ți pui la păstrare pentru „zile negre“. Urmand tot așa cu timpul ai să devii și capitalist, nu ca azi, un adevărat rob al muncii.

Cu sfârșitul toamnei se sfârșește și munca câmpului. Să nu te dai lenei, în timp de 6 luni să stai tolenit de surda. Nu!... că cine șede pierd. — Îngrijește-ți vitele pentru țîrg, hrănește-le bine și curăță-le. Scoate-ți plugul și fă-ți arătura de toamnă, ca să fie bun pentru primăvară. Seamănă grâu. Pune pomi în ograda ta, pune gunoii strîns la car și du-ți la câmp. — Îngrașă-ți un porc doi pentru Crăciun, ca să te hrănești bine, fiindcă corpul fără hrană bună, e un corp pe jumătate mort. Fă-ți din timpul care vine, un timp de câștig pentru tine. Să n'ai alt gând decât să te întărești în mașinile de muncă.

Să ne vedem în dragoste la muncă cu câștig.

Calotescu.

Despre cultura smurei.

Smeara este o plantă ce face parte din familia Rosaceelor. Ea crește mai bine la umbră într'un pământ desfundat și îngrașat cu gunoii.

Înmulțirea se face prin butași proveniți din lăstare de un an, care se taie toamna și se păstrează în pivniță în nêsip și apoi primăvara se răsădesc într'un pământ bine preparat la o distanță de 1.30 metr. Se mai poate înmulți și prin despărțirea tulpinelor.

Smeara propuce în fiecare an lăstari ce rodesc în anul viitor, apoi se usucă. De aceea trebuie curățite astfel de lăstari, mai ales atunci când sânt prea deși. De regulă se lasă 3—4 lăstari, cari în primăvară se scurtează puțin.

Smeara se poate cultiva și pe araci, unde fructele se fac mai frumoase. Cultura acestei tufe (plante) aduce un venit însemnat mai cu seamă cu roadele roșii, cari sânt tare căutate de cofetari, pentru facerea dulceței sau a unor siropuri răcoritoare; ear' fructele albe și galbene care se coc mai iute se pot mânca proaspete.

P. Popescu,

Din viața animalelor.

— Musica și animalele. —

Despre cămilă se știe, că iubește foarte mult musica. Arabii cîntă din fluiere și din cimpoaie, cât ține drumul cel nespuz de greu prin pustia arsă de soare, ear' cămilele merg mai cu inimă ascultând cântecul. Și acesta e un lucru curios, că multe animale iubesc musica. Și s'a băgat pe seamă că dintre animalele cele mari, acele cari iubesc mai mult musica, sânt cele mai blînde și cari se lasă conduse și de un copil mic. Ele sânt: cămila, elefantul și calul. Elefantul se întoarce totdeauna spre partea unde aude sunete musicale, se apropie și ascultă. Prin grădinile zoologice poate face probă cine vrea. Elefantul vine la gardul care îl desparte de public și e vedit mulțumit când îi cântă, dar' să-ți înțioară când îi dai tonuri nearmonioase. În Londra, în grădina animalelor, s'a petrecut odată o scenă nostimă. Un copil cînta dintr'un fluiere la grilaj. Cînta frumos și elefantul asculta. Un domn din public scoase atunci o sirenă și fluierea urfă odată. Elefantul dete din cap, supărat, dar' ascultă mai departe cântecul copilului. Domnul fluierea din nou; elefantul se scutura deodată mișcînd din picioare. Domnul cu sirenă earăși tot mai des. Elefantul furios, că îl supără într'una, își întinse deodată trompa, apucă fără veste pe domnul cu sirenă de un braț și îl asvîrli dincolo de gard, la spatele său, apoi liniștit începî s'asculte din nou cântecul copilului.

Calului îi place cântecul din gură. E o experiență veche, că noaptea calul duce pe călăreț mai în liniște, când călărețul cîntă; calul nu-și face spaime, nu se neliniștește și ascultă de frâu mai bine. S'a observat, că mai totdeauna caii nărăvași și răi cari n'ascultă nici de frâu nici de biciu, s'astîmpără deodată când călărețul începe să cînte din gură, cu voce tare și frumos. Irlandezii au cai foarte blînzii de munte, și se crede, că asta e urmarea cântecelor, căci Irlandezii ori-cînd îi întălește în cale îi auzi cîntînd.

Calul, de altfel iubește sunetele sonore și energice, cântecele vitejești, marșurile, vocea trîmbiței și bătaia tobelor. Nu e nevoie să fie calul de rasă nobilă, ca să se schimbe deodată cu firea când aude cântece energice. O mărtoagă de cal — dacă nu e de tot obosit — când va auzi dintr'odată un cântec frumos de trompetă, va ridica urechile și par'că întinerește. Dar' caii dresați militărește! Când aud tompeta, ciulesc urechile, frământă pământul, s'aprend și sînt în stare să s'arunce prin gloanțe și prin fum.

Nu e adevărat, că de aceea iubesc caii militarilor tompeta și cunoșc signalele, fiindcă soldații îi dresază așa. Nu, dimpotrivă. Îi dresază așa, fiindcă pot să-i dreseze, fiindcă ei din capul locului iubesc trompetetele și au inteligența de a deosebi signalele. Toate animalele fug când văd primejdia, se aruncă în primejdie dacă sînt infuriate. Calul, e poate singurul animal, care știe, cunoaște primejdia, nu e în furie, și totuși intră în primejdie; când începe lupta, caii tremură auzind împuscăturile, știu că acolo e rău de ei. Dar' atunci începe tompeta să sune, acum caii s'aprend, sar, abia așteaptă să plece, rup frînele, și când e voce, s'asvîr în luptă vitejește, duși de puterea trompetei. Furioși ei nu sînt, fricoși sînt însă ca ori-ce animal, frica de stăpîni nu i-ar împedeca de loc să nu fugă îndărăt — și nu fug, ei merg înainte. E mai puternică muzica decât frica și faga, la cal mai ales. Vezi, că înșiși oamenii, ostașii, sînt ajunși de oboseală, de frică; încep muzicele regimentelor să cânte, sunetul acela îi îmbată, îi orbește, îi duce înainte, și ostașii intră în foc fără voea lor.

Unele animale sînt foarte iubitoare de muzică precum am spus, altele însă n'au nici un simț pentru ea, așa sînt boii, oile, pisicile, porcii, iepurii. Altele însă o uresc și le face rău când o aud, și e lucru trist, că unul dintre cei mai caraghioși dușmani ai muzicii e animalul cel mai inteligent al nostru: cănele. Când aude cântec de vioară, cănele devine furios și s'aruncă la cel-ce cântă. Sunetele mai ascuțite îl furie pe căne, cele mai joase îl posomoresc și îi fac inimă rea, pe care și-o manifestează în urlete și chelălăituri. Cănele nu suferă nici un fel de sunete armonioase.

(Va urma).

Sfaturi economice.

Păstrarea ouălor în China.

Chinezii păstrează ouăle galițelor, în-deosebi ale rațelor, cari le plac mai mult, în modul următor: tot pentru 10 ouă se ia o 1/2 litră de apă, cenușă de cipres (chiparos) ori și potașe, cam 100 grami pulvere de cretă și 60 până în 65 grami sare. Aceste toate se amestecă împreună, mai turnându-se peste ele și o tee tare, în care chip se capătă un cir, cu care se acoper ouăle, ce trebuie așezate într'un vas de pământ și închise bine pentru a nu veni în atingere cu aerul. Astfel se pot ține ouăle și doi ani.

Pentru a apăra obiectele de fer în contra ruginii.

Se recomandă o amestecătură de unsoare dintr'un chilo slănină, în care se pun 30 gr. camfor și ceva grafit. Cu aceasta se ung obiectele și după o zi și o

noapte se freacă bine cu un petec de postav, rămânând lucii și pentru timp îndelungat scutite de rugină.

Știri economice.

»Consum, societate comercială pe acții în Blaj« — scrie »Unirea« — e titlul oficios, în care s'a străformat vechea reuniune de consum din Blaj. Duminecă, în 6 l. c. a fost adunarea constituantă, la care au fost de față 41 acționari, cari reprezentau 615 acții și 324 voturi. În adunarea aceasta s'a publicat luarea spre știre a nouelor statute din partea tribunalului și s'a ales direcțiunea în persoanele membrilor Dr. Augustin Bunea, A. C. Domșa, Iunie Br. Hodoș, Dr. Vas. Hossu, Sim. Muntean, Gavriil Pop, Nicolae Pop, Ioan F. Negruț și Dr. V. Szmigelski și în comitetul de supraveghere Aron Deac, Dr. Isid. Marcu, Iac. Murășan, Gavriil Precup și Sofr. Stan. Membrii din direcțiune întruindu-se și-au ales președinte pe Gavriil Pop, director executiv pe I. Br. Hodoș și notar pe A. C. Domșa. Dorim prosperare societății, a cărui capital social s'a stabilit în 40 mii fl.

Călimdarul lui Falb. Renumitul proroc de vremuri ține pas cu lumea. Deodată cu apariția călindarelor pentru anul 1899 și-a scos și el călimdarul seu.

În anul 1899 vor fi 23 de zile critice și încă: foarte critice vor fi 8 zile critice 10 și mai puțin critice 5.

Zile foarte critice vor fi: 12 Ianuarie, 10 Februarie, 11 Martie, 10 Aprilie, 22 Iulie, 21 August, 19 Septembrie și 18 Octombrie.

Zile critice: 25 Februarie, 27 Martie, 25 Aprilie, 9 și 25 Mai, 23 Iunie, 5 Septembrie, 3 și 17 Noiembrie și 3 Decembrie.

Zile mai puțin critice: 26 Ianuarie, 8 Iunie, 7 Iulie, 6 August și 17 Decembrie.

Timpul va fi:

În *Ianuarie* în primele 10 zile va fi multă neaună și frig mare, dela 10—20 frigul va crește, dela 20—31 neaună puțină și vreme moale.

În *Februarie* va fi vremea — ca de obicei.

La finea lui *Martie* vor fi viscole mari și diluvii groaznice.

În *Aprilie* neaună multă, viscole și ploi multe.

În *Maiu* multă neaună (se vor bucura fetele urite).

În *Iunie* ploi și viscole mari eventual și neaună.

Puțină mângâiere în prima jumătate a anului! Nu mai continuăm, căci vom deveni prea mari pesimiști dintr'odată. Prorociile pentru cealaltă jumătate de an le retăcem până la vremuri mai bune.

Prețul bucatelor în Arad a fost săptămîna trecută următorul:

Grâu, în ziua țirgului din săptămîna trecută s'au dat 12—1400 măji metriche cu 9 fl. 30 cr.—9 fl. 60 cr.

Cucuruz nou, 15—1600 măji metriche 3 fl. 30 cr.—3 fl. 40 cr.

Cucuruz vechiu, 150—200 măji metriche 5 fl.—5 fl. 10 cr.

Orz (notare) 7 fl. 60 cr.—7 fl. 80 cr.

Ovăs (not.) 5 fl. 20 cr.—5 fl. 30 cr.

Săcară 5 fl. 50—5 fl. 60 cr.

Spirtuose: silvoriu 56 fl., *rachiu* 24 fl.

Rachiu de pere 55 fl. hectolitr.

Starea agricolă în România.

Despre starea agricolă în România „Amicul agricultorului” scrie următoarele:

Ne apropiăm de vremea liniștei; adevărat o numim așa într'un înțeles greșit, căci deși lucrările dela câmp se curmă, totuși agricultorul are destul de lucru. Sînt vitele cari trebuiesc îngrijite bine, uneltele, mașinile cari trebuiesc păstrate în bună regulă, adevărat reparate și unse, apoi vin socotelile și facerea proiectelor pentru campania agricolă viitoare. Deocamdată putem spune că, de bine — de rău, am sfințit cu sămănăturile de toamnă: cele puse mai de timpuriu au cam suferit de secetă, dar' cele tîrzii apucând ploaie, s'au dezvoltat în stare destul de mulțumitoare. Cât despre producțiunea cucuruzului, al cărui cules s'a sfințit, putem spune că este mulțumitoare.

Trebuința de ploaie se simte mult, mai cu seamă în județele de câmp.

Canal între Budapesta și Seghedin.

Între Budapesta și Seghedin se propune a se face un mare canal, probabil de Eng'ezii. Aceasta în profitul navigațiunii și irigațiunii luncei ungare.

Expozițiunea de vite din Iași.

Acum de curînd a fost în Iași o expoziție de vite. Expoziția a avut loc la abatorul de acolo și în același timp s'a țiat și un țirg de vite. Au fost expuse vite mari de Mpldova, cai, porci și oi.

Din acest prilej se scrie, că de când s'a fondat țirgul de vite din Iași exportul vitelor în Rusia a luat avînt mare. Se zice că până astăzi s'a exportat 25.000 capete.

Printre animalele cari au atras mult mirarea vizitatorilor au fost două iepe (Adina și Bucuria) dela moșia statuii „L. z.” de lângă Vaslui. Un mare proprietar, doritor de a le cumpăra, a dat pe dinsele 6000 de lei.

Un porc îngrășat, din prășila dlui Juster, în vîrstă de 2 ani, avea o greutate de 342 chilograme, care se poate considera într'adevăr de foarte mare.

La această expozițiune dl V. Parcharis, din Iași, a expus zece feluri de porumbei, cari au plăcut foarte mult vizitatorilor.

Insecte păgubitoare. În Ungaria pe șesul cel mare roditor (Alföld) de vre o trei ani a făcut mari pagube în sămănăturile spicoase *musca de Hessa*, ear' acum e amenințat și cucuruzul de așa numitele *moli de cucuruz*. Economii au stirpit în mare parte musca de Hessa și acum se încearcă a nimici și moliile păgubitoare.

Cai de remontă pentru România.

Din Timișoara se scrie, că acolo a sosit un major din armata României, precum și mai mulți specialiști, pentru-ca să cumpere pe seama cavaleriei române 2000 de cai. Până acum au cumpărat câteva sute.

CRONICĂ.

Viriliști români în Orăștie. În lista membrilor viriliști ai reprezentanței orăștenești pentru anul 1899 sunt următorii Români: »Ardeleana« (cu darea anuală de 3756 fl. 15 cr.), Nic. Vlad (479 fl. 80 cr.), Dr. Ioan Mișu (473 fl. 28 cr.), »Minerva«, inst. tip. (300 fl. 20 cr.) și Simeon Corvin sen. (235 fl. 37 cr.).

Cum se îmbogățește aristocrația maghiară? De când s'a început obstrucția în parlament Maghiarii își cam destăinuiesc unele păcate. Astfel când a vorbit zilele trecute contele Tisza István a întrebuițat și frasa »pescuirea în turbure«, la ce unul din deputați 'i-a strigat: *mocirla dela Ecsed!* Eată noima acestei »mocirle«: Contele Tisza are averi extinse în com. Sătmarului, în apropierea mocirlei Ecsed. De câțiva ani contele cumpără mereu pământ mocirlos dela locuitorii din jurul mocirlei Ecsed, cu prețul bagatel de 5—10 fl. per jugăr catr. Când a avut cumpărare mai multe mii de jugere a pornit mișcarea, ca mocirla Ecsed să fie canalizată. Prin influența și puterea Tiszaiștilor în curând mocirla a și fost canalizată și în chipul acesta jugerele cu 5—10 fl. ale contelui au ajuns la valoare de 300—400 fl. per jugăr.

Acest enorm câștig însă 'l-a realizat Tisza pe contul proprietarilor »interesați«, cari trebuie să solvească în *un lung șir de ani arunc ca spese de canalizare în sumă de câteva-ori mai mare ca întreaga lor dare directă.* Ba ce e mai mult, acest arunc îl *solvesc și acei proprietari cari n'au parte în mocirla dela Ecsed,* ba și aceia, cari au averile lor în depărtări de câteva mile de mocirla lui Tisza. Locuitorii comitatului dar' plătesc spesele de canalizare și Tisza 'și-a mărit averea cu zeci de mii florini.

Pe lângă aceea prin canalizare a mai expus pericolului de exundare mai multe mii de jugere de ale locuitorilor, ba chiar și orașul Sătmar e amenințat de acest pericol. Ori-ce protestări ar fi zădarnice căci Tiszaiștii sunt la putere.

Dar' câte îmbogățiri de aceste se fac pe socoteala țeranilor. Cine le mai poate barem înregistra?!.....

Director de bancă — ars pe rug. La 1888 s'a întemeiat în Zenta o bancă (ungurească) cu capital de 40.000 fl. și la 1893 a și bancrotat. Directorul băncii, patriotul Kozék Ágoston a dus-o la aceasta. Cavalerul dela Zenta cheltuia pe an câte 10.000 fl. cu femei frumoase și cu fel și fel de plăceri. Bani 'și-i câștiga prin defraudare. Cassarul Burányi Jenő îi dădea cât cerea. Așa în 1893 banca a ajuns la bancrot. »Directorul« Kozék văzând că nu-'i scăpare, înainte de ordinarea judecătorească a bancrutei a adunat în odaia direcției toate cărțile și hârtiile băncii, le-a udat cu petroleu apoi le-a dat foc și a sărit în mijloc deasupra lor, unde a murit în scurtă vreme între chinuri cumplite.

Cărțile n'au putut arde de tot, căci printre foi focul străbate greu și așa s'a putut dovedi, că defraudarea »martiru-

lui« acestuia modern al Ungariei, a fost de 50.000 fl. Tribunalul din Szabadka pertractează acum procesul în cauza acestei »bănci« sub conducerea președintelui Mihail Crăiniceanu.

Comune surpate. Ni-se scrie din Lunca: În luna August a. tr. s'a anunțat în »Tribuna«, că comunele Lunca și Lodroman din comit. Têrnavei-mici, în urma ploilor dese și mari s'au surpat cu desvîrșire, încât și comunicațiunea s'a sistat. Tot atunci s'a fost anunțat, că s'a făcut arătare la comitat și de acolo s'a exmis o comisiune cercetătoare, care în vara anului trecut a eșit la fața locului și la propunerea protopretorului dlui Gyárfás Károly s'a relatat la comitat, că pentru regularea păraelor din numitele comune să se ceară un ajutor dela stat. Asemenea au cerut și reprezentanțele comunelor un ajutor printr'o rugare îndreptată către comitele-suprem. Comitele Sándor János a primit rugarea cu bunăvoință și spriginindu-o cu căldură a înaintat-o înaltului guvern, pentru aplacidarea unui ajutor de bani nefericitelor comune, pentru care 'i-se exprimă sinceră mulțumită și pe această cale din partea numitelor comune. Înaltul guvern cu ordinațiunea de sub nr. 16.264—97 a notificat comunelor, că a votat câte un ajutor de 3000 fl. pentru fiecare comună.

În toamna anului curent era să se înceapă lucrarea, însă comitele a voit mai nainte să ese la fața locului în persoană. S'a și prezentat în Lunca, în 10 l. c. și văzând înfricoșata surpătură a dat sfat fruntașilor comunei, ca să se mute de acolo și dînsul va exopera dela guvern, ca cu ajutorul de 3000 fl. să se cumpere teritorul pentru noua comună și totodată va dispune, ca comunele învecinate să dea ajutor la mutare.

Despre ce va urma în viitor vă voi raporta.

Dar pentru școală. Fostul Metropolit-Primat al României Ghenadie a donat pentru școala Reuniunii femeilor române din Sibiiu suma de 400 fl. Cum vedem din ziarele bucureștene, Reuniunea femeilor a adresat generosului donator o scrisoare de mulțumită.

Din Bistrița ni-se scrie, că ministrul de interne a aprobat cercetarea disciplinară ce a fost făcută în contra fiscalului orășeneș Dr. Carol Lang pentru »crima«, că astă-vară cu ocazia unei festivități a arborat pe casă un steag național sășesc albastru-roșu.

Totodată ministrul a și suspendat pe fiscalul Lang pentru motivul, că în apelația sa ce a înaintat contra cercetării disciplinare ce 'i-s'a ridicat — ar fi întrebuițat expresiuni vătămătoare pentru autoritățile superioare.

Adecă un fiscal este suspendat din oficiu pentru faptul, că a pretins energie dreptul ce era convins, că-'l are. Și această suspendare s'a făcut în primul rând numai pe basa raportului »intim« ce 'l-a trimis fișpanul Bethlen Pál, care se vede că e demn urmaș al lui Bánffy-pașa. Se poate că și Bethlen să ajungă cu vreme prim-ministru.

Preot român deținut. Din Arad avem știrea că preotul român din Ociu, dl Giurgiu a fost deținut de gendarmi în urma denunțării prim-pretorului Lengyel Sándor din Hălmagiu. Deținerea dlui Giurgiu e în legătură cu alegerile municipale. Amănuntele până acum ne lipsesc, dar' sîntem siguri, că ținuta românească a dlui Giurgiu a fost motorul deținerii sale.

Notari români. În 11 și 12 Noembrie v. s'a ținut censură de notari în Făgăraș, la care dintre Români s'au prezentat dl Alexandru Morariu, Aurel Făgărășan și Filip Suciu. Unul a reușit cu unanimitate, ear' ceialalți doi cu majoritate de voturi.

Isprăvile lui Pulszky. Celebrul cumpărător millenar de tablouri Pulszky Károly, precum se știe a fost declarat de nebun, după-ce a păgubit statul cu câteva zeci de mii fl. Pulszky cu aceasta 'și-a încheiat cariera, dar' statul maghiar nu a regulat încă afacerile încălcite de Pulszky. Antiquarul Olschi din Milano a improcesuat statul maghiar pentru pretensiune de 160.000 lire (80.000 fl.). Guvernul maghiar cu toate-că a fost condamnat să plătească, n'a plătit nici până azi. Olschi a tot așteptat. Acum 'i-s'a dat bună ocașie.

Ministrul maghiar de agricultură a trimis cantități mari de mătășă, ca să fie expuse la expoziția din Milano. Olschi a cuprins acum toate mătășurile aceste și voește să le liciteze, ca să-'și scoată pretensiunea de 80.000 fl.

Ministrul de externe Goluchowski umblă acum în ruptul capului să impedece această licitație atât de rușinoasă pentru Ungaria.

Dar' Pulszky mai are încă astfel de »afaceri« și cu alte firme italiene. În curând se va întempla, ca și aceia să liciteze în public statul maghiar.

Mai nostim însă decât toate aceste este faptul, că Pulszky, absolvat fiind n'a fost lipsit de oficiu și acum își pretinde binemeritata leafă restantă de 15.000 fl. Dacă statul nu-'i va plăti Pulszky spune că-'l va improcesua.

Judece acum lumea: cine e nebunul?

11 milioane de Jidani. S'au sporit, ca nêsipul mării. În lumea întregă se află azi 11 milioane de Jidani. Aceasta o constată tocmai un Englez, care an de an tipărește un »Jewish year book«. După cartea aceasta dintre cele 11 milioane de Jidani, 8 milioane trăiesc în Europa, și adecă; 4,500.000 în Rusia, 1,860.000 în Austro-Ungaria, 367.000 în Germania, 300.000 în România, 120.000 în Turcia, 101.000 în Anglia. Reuniunile de binefacere înființate de Jidani sînt foarte numeroase. Singur în Londra se colectează an de an 500.000 fl. pentru scopuri de binefacere ovreești, ear' școalele înființate sînt cercetate de 11.000 elevi jidani pe fiecare an.

Maghiarisări de nume. Turbata goană ce au pornit șoviniștii nostri ca să înmulțească numărul Maghiarilor — barem după nume — nu mai vrea să încete. Cu deosebire »opera« șoviniștilor

dela căile ferate ungare nu se mai isprăvește. Înregistrăm numele celor mai proaspete jertfe de tristă pomenire: lucrătorul dela căile ferate ungare Vasile Chirilă Ciocan dela gara Teiuș și-a maghiarizat numele în *Csákány*; Simion Chiorean, lucrător la gara Ghiriș, în *Takács*; Ioan Popovici dela gara Cubin în *Pap*. — Rușine să le fie!

Enundație de vinuri falsificate. Poțiția din Cluj abia mai răsbește să execute formele oficioase ce se cer la confiscări de vinuri falsificate. Până acum a confiscat în mai multe cărcime vagoane întregi și a încuiat pivnițe pline cu vinuri falsificate — din Alba-Regală. În Budapesta deasemenea s'a confiscat în zilele trecute o mulțime de vin falsificat tot din Alba-Regală. Cea mai însemnată firmă, care liferează astfel de vinuri falsificate este marea casă *Kann Armin și fii* din Alba-Regală.

Resultatele cercetărilor din partea poliției arată, că aproape toate orașele din Ardeal și o mare parte a celor din Ungaria sunt inundate de vinuri falsificate.

De altfel chestia vinurilor falsificate a fost adusă și în parlament prin o interpelație, la care a răspuns ministrul de agricultură promițând, că va lua cele mai severe măsuri în privința aceasta. — Până atunci rămâne însă faptul, că Ungurii au ajuns să le fie falsificat și ultimul titlu de mândrie națională ce și-l făceau cu »renumitele vinuri maghiare«.

Între cer și pământ. Un îngrijitor de case din Viena, Rudolf Panzer a căzut din o fereastră a etajului al treilea și s'a acățat într'un cuiu țintuit la înălțimea etajului al doilea. Nefericitul a început să strige după ajutor. Locuitorii casei s'au adunat în curte și pe la ferestri, dar' ajutor nici unul nu i-a putut da, neavând la îndemână scară mai lungă. Imediat însă au avisat pompierii, cari l-au scăpat pe bietul îngrijitor, care a stat acățat 25 minute, îngrozit de frica morții.

Calul »Petöfi«. Un aristocrat maghiar a pus numele de »Petöfi« unui cal al seu. La alergările din zilele acestea Petöfi cel cu patru picioare a avut un succes mare. Cineva — de sigur un patriot de 5 pițule — se indignează grozav, într'o foiță a lui »Pesti Hirlop«, de cutezanța aristocratului maghiar, că a pus numele lui Petöfi unui cal. — Vorba ceea ungurească: *lová tették*.

Chestiunea limbii diplomatice. Din Roma se vestește, că e probabil ca în preajma celor două congrese internaționale ce se vor ține în Roma (contra anarchismului) și în Petersburg (congresul de pace) să se reguleze oficios chestia limbii diplomatice. De un lung șir de secolii limba franceză a fost singura limbă diplomatică. În secolul acesta i-a succes și Angliei ca în afacerile diplomatice să se poată folosi și limba *engleză*. Bismarck fără multe parade folosia în diplomătenie și limba *germană*. Anglia propune acum ca să se recunoască și să se enunțe ca pe viitor să fie recunoscute ca limbă diplo-

matică: limba *franceză, engleză și germană*. Guvernul italian, căruia i-s'a comunicat propunerea aceasta, pretinde ca și limba italiană să fie recunoscută ca limbă diplomatică.

Azi-mâne vor cere și Ungurii ca și armonioasa lor limbă să fie recunoscută ca limbă diplomatică!

Cununte. Duminică a fost sărbarea cununiei în sfânta biserică gr.-or. română din Ciocova, a vrednicului tiner dl *Simeon Curuța*, comerciant în Șipet, cu d-șoara *Maria Momir*, una dintre cele mai excelente coriste din vestitul cor bisericesc din Ciocova.

Constituirea societății »Ioan Popasu« a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș, s'a făcut în 6 Octombrie c. st. v. astfel: președinte: dl profesor Iosif Balan; vicepreședinte: Aurel Maghețiu, teolog c. III.; secretar: Vasile Blașiu, teolog c. III.; notar I.: Felician Nemoian, teolog c. III.; notar II.: Alexandru Onaie, ped. c. IV.; bibliotecar: Damaschin Marian, teolog c. II.; vicebibliotecar: Ioan Borlovan, pedagog c. III.; cassar: Victor Trailovicu, teolog cl. II.; controlor: Dimitrie Neagoe, pedagog c. IV. În comitet: Președinte: Aurel Maghețiu, teolog c. III. Membri: Vasile Blașiu și Aurel Iosof, teologi c. II.; Marian Groza și Vasile Uzonescu, teologi c. I.; Alimpie Radulea, pedagog c. IV.; Iosif Jian, pedagog c. III.; George Uzonescu, pedagog c. II. și Ioan Eva, ped. c. I.

Prințul și princessa de Orleans — îmbrăcați românește. De vre-o câteva zile se află în Chișineu prințul *Filip de Orleans* dimpreună cu soția sa, fiica Arhiducei *Iosif*.

La vânătorile ce s'au făcut în jurul Chișineului, prințul de Orleans, văzând portul frumos al țeranilor români, atât de tare i-a plăcut, încât s'a dus însuși la coșocarul Ioan Cosma din *Chișineu* și și-a cumpărat un coșoc frumos, precum și o căciulă, cu cea mai mare măiestrie cusute. Soției deasemenea i-a comandat, numai cât acelea menite pentru princessa de Orleans au fost și mai artistice lucruri. La vânătoarea făcută ieri ambii s'au prezentat în frumosul port național românesc, ceea ce a făcut pe cei ce i-au văzut, să falte de bucurie.

Joi trecută des de dimineață prințul de Orleans dimpreună cu socrul seu, Arhiducele Iosif, și cu fiică-sa, s'au pregătit de vânătoare. Când s'au suit în trăsură, prințul de Orleans și-a cerut coșocelul și l-a îmbrăcat bine, apoi a dat semn vizitiului ca să pornească. În tot parcursul stradei — spune »Trib. Pop.« — cei ce l-au văzut își descopereau capetele și îi trimeteau în taină o mulțumită sinceră pentru cinstea ce a dat-o frumosului și de cătră Maghiari atât de urgiuțului port național românesc.

Arestarea preotului Giurgiu. O scrisoare din Arad ne vestește, că preotul român din Ociu, dl Ioan Giurgiu, — a fost deținut pentru ținuta sa bărbătească la alegerile municipale.

Tribunalul din Arad a aprobat deținerea bravului preot, deși e atât de evident, că întreg lucrul e o josnică persecuție înscenată din motive politice.

Din faptul acesta se vede că stăm în preajma unor nouă persecuții, care cu cât vor fi mai turbate, cu atât credem că ne vor găsi mai energici.

Din Blaj primim cu datul 21 Noembrie următoarele: Ieri au fost chirotoniți trei noi preoți: *Ioachim Totoianu*, dispus administrator parochial în Micești (l. Alba-Iulia), *Ioan Handrea*, dispus cooperador lângă parochul din Lăscud și *N. Gruia*, dispus administrator în istorica comună Mirăslău. — Exc. Sa Metropolitul a pontificat cu mare asistență, între cari și noii canonici. Corul l-au ținut clericii sub conducerea dilor Ionaș și Papiu.

— Seara a fost o producțiune teatrală urmată de petrecere cu joc, în sala hotelului »Univers«. S'au jucat piesele »Idil la țară«, comedie localizată de Maria Baiulescu și »Millo directorul«, comedie de Alexandri. Diletanții au fost meseriași nostri, cari dau din ce în ce tot mai frumoase dovezi. Estă aci numele lor:

Aug. Coltor, Ștef. Dragoș, Aurel Maniu, Aug. Gruia, Zaharie Grigoriu, Iosif Gruia. Dintre dame: *doamnele Elena Trifan, Emilia Dragoș și domnișoara Aurelia Gruia.* Producțiunea a fost bine cercetată; publicul a primit cu multă complăcere prestațiunile diletanților. Venitul curat, care a trebuit să fie considerabil, revine Reuniunii pompierilor voluntari din Blaj. — Petrecerea ce a urmat a fost deasemenea vială și a durat până târziu.

De vnzare. Ne-au întrebat unii, că unde se află de vnzare *Foia Poporului* din anii trecuți? Un vechiu abonent al nostru, vrednicul econom *Petru Ghejiu* ne vestește, că are de vndut »Foia Poporului« din următorii ani: 1893 din jumătatea a doua a anului, 17 nri; 1894, 47 nri; 1895, 51 nri; 1896, 51 nri și 1897, 52 nri. Fiecare an costă 1 fl. 50 cr., ear' pentru nrii cari lipsesc lasă scăzământ. Doritorii să se adreseze la mai sus numitul, în *Târnova* (posta Reaicza, comitatul Caraș-Severin).

R Î S.

O nenorocire.

La un negustor de cai:

— Un țeran. — Mai înșelat cu nerușinare, dle.

Negustorul. — Eu? Ferească Dumnezeu!

— Mi-ai spus că n'are calul nici o scădere (hiba).

— Nici n'are.

— Cum n'are? — E orb de un ochiu.

— Apoi asta nu e scădere, e nenorocire.

Din »Căldarul Poporului« pe 1899.

POSTA REDACȚIEI.

192 L. Acțiunea cumpărată trebuie să i-o predea vnzătorul subscrisă de el, pentru-că numai așa poate banca să o transcrie apoi pe numele d-fale. Trecerea acțiunii dela el la d-ta trebuie să o înștiințați la bancă. Dacă vnzătorul nu vrea să o subscrie pîrește-l pentru banii ce i-ai dat.

Abonent în Seliște. Darea de miliție se plătește în decurs de 12 ani. Anul acesta e cel din urmă la d-ta.

Abonent nr. 8156. Așa numita »tusă măgărească« numai de sine se vindecă, când se coace. La băieți mici e primejdioasă. Ce ai trimis se vor publica.

Abonent în Abrud. Serie lui Dr. Hanenheim la spitalul Franz-Joseph în Sibiu.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 25-a d. Ros., gl. 8, sft. 3.	răs. ap.	
Dum.	15 M. Gurie P. N. Chr.	27 Virgiliu	7 42 4 18
Luni	16 † S. Ap. Ev. Mateiu	28 Sostem	7 43 4 17
Mărti	17 Pr. Grigorie Ep. N.	29 Saturnin	7 44 4 16
Merc.	18 Muc. Platon	30 Andr. Ap.	7 45 4 15
Joi	19 Pror. Avdiu	1 Dec. Eligiu	7 46 4 14
Vineri	20 Cuv. Grigorie Dec.	2 Bibiana	7 47 4 13
Sâmb.	21 † Într. în biserică	3 Franc. Xav.	7 48 4 12

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Duminică, 15 Noembrie: Cason.
- Duminică, 15 și Luni, 16 Noembrie: Beclean.
- Mărti, 17 Noembrie: Olafalul-mare.
- Mercuri, 18 Noembrie: Mediaș, Séc.
- Joi, 19 Noembrie: Suparul-de-jos.
- Vineri, 20 Noembrie: Chibet, Zabola.
- Vineri, 20 și Sâmbătă, 21 Noembrie: Zélau.
- Sâmbătă, 21 Noembrie: Agârbicui, (comit. Tër-nava-mare)

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu se vënd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vëndare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) . . . . . fl. 1.50.

„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 . . . . . fl. 1.25.

La comande, care sânt a se adresa „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vëndare următoarele:

Scrierile

mult regretatului poet-prosator

Traian Demetrescu.

„Intim“, poeme în prosă, nuvele, 1894 fl. —.50

„Sensitive“, poesii, 1894 . . . . . —.50

„Iubita“, nuvele, 1895 . . . . . 1.—

„Privelește din viață“, (cu portretul autorului), nuvele, 1896 . . . . . 1.25

„Aquarele“, poesii, ed. Șaraga, 1896 „ —.50

La comande, care sânt de a se adresa la „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu (Nagy-Szeben) se se adăuga încă câte 5 cr. porto de 1 volum.

Întemeiat la 1857.

Întemeiat la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole în Sibiu, Jungenwaldstrasse nr. 1, (Poarta Cisnădiei),

recomandă p. t. publicului marele seu magazin de tot felul de mașini agricole, anumit:

Prese și teascuri pentru oleiu, mori pentru poame și prese (teascuri) pentru poame și vin, tăietoare de napi și cartofi, mori de zdrobit și de măcinat patentate din cele mai bune, „Simplex“ și „Original“, mașini de tăiat nutreț și sfărmitoare de porumb (cucuruz) de diferite mărimi și prețuri, triere de diverse sisteme, fireze circulătoare. Resultatul este, că un copil este în stare să învîrte mașina (rișnița, trier) în decurs de o zi, fără a se osteni. Ruperea sau stricarea mașinei este totală și exclusivă. Prestațiunea mașinei atât calitativ cât și cantitativ este mult superioară tuturor sistemelor de până acum pentru a fi puse în mișcare cu mâna, piciorul și prin motor etc. etc.

Totodată îmi permit a atrage atențiunea p. t. publicului asupra morilor (rișnițe) pentru bucate și năpl, acum de curând patentate în- și afară de țeară. La aceste mașini părțile ce se pot rupe curînd, fiind din fer, ca d. e. rolurile cu dinți și sulurile mișcătoare sînt înlocuite cu roluri de curele și cu simple curele.

De încheiere amintesc, că în fabrica mea de nou asortată și îmbogățită se află mori de măcinat cu 1, 2 sau mai multe petri după sistemul cel mai bun. Apoi recuise pentru transmisiunile necesare la lucrătoare, fabrici și mori, pe lângă prețuri moderate.

Toate lucrările le efectuează foarte solid.

Catalogue franco și gratis.

Reparaturi de mașini se primesc și se execută prompt și ieftin sub garanție.

Mașini de unelte pentru fauri și lăcătari.

Cea mai mare garanție pentru mașinile mele.

Un econom practic

afli îndată aplicare la o moşie de 500 jug. Cunoştinţe în creşterea vitelor neapărat de lipsă. [2104] 5-6

Onoriu Tilea, Sibiu.

O copilă

de 13 până la 19 ani se caută pentru slujbă casnică la o familie. O copilă care este fără de părinţi, care ştie măcar ceva lucru de casă, are simţ curat românesc şi ştie cânta cântece naţionale româneşti mai uşor se primeşte (se preferază).

Acei părinţi, supraveghetori asupra copilelor, ori copile care vreau să intre în slujbă, să se adreseze medicului cercual **Dr. Gramatovici în Jajce, Bosnia.**

[2062] 4-5

„Tipografia“, soc. pe acţiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Bariţiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părţi alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preţ redus!

Volumul I.

broş. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broş. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broş. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broş. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = şese florini şi cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

Două cărţi folositoare

pentru ţeranul român

au apărut tocmai şi se află de vânzare în librăria „Tipografia“, societate pe acţiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 profeţi întemniţaţi în Cluj.

Preţul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Preţul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal este 5 or. mai mult

La „Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat şi publicat de „Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român“

POVESTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase poveşti şi la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porte.

„ARIEŞANA“, INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII, SOCIETATE PE ACŢII, înfiinţată de 11 ani în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieş (Aranyostorda).

1. Primeşte depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât şi dela corporaţiuni cu 6%, dacă banii depuşi nu se scot în timp de un an, sau în timp şi mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul şi darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil şi anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, şi dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permiţând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată şi fără abdicere. Depuneri şi ridicări se pot face şi prin postă şi se resoală cu reînţoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii şi obligaţiuni cu cavenţi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranţă ipototecară şi pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realităţi şi case.

5. Şi cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 59-60

În numele direcţiunei:

Iuliu Bardosy, preşedinte.

Ioan Mesaroş, vicepreşedinte.

„Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiu.

Luptele Românilor.

Articuli istorici-politici

de

Doctor Romanus.

Broşură de 120 pag. cuprinzând 16 excelenţi articuli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate.

Preţul 50 cr.

Doi mari Metropoliţi ai Românilor Andrei bar. de Şaguna

şi

Alexandru Sterca Şuluţiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Preţul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acţiuni, Sibiu.

CRISĂ MARE!

New-York şi Londra nu au cruţat nici continentul european şi o mare fabrică de argintării s'a simţit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remuneraţiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu imputernicit Expedez deci ori-şi-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 şi anume:

- 6 cuţite fine cu tăiş veritabil englez,
- 6 furculiţe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 linguriţe de argint patent american,
- 1 lingură pentru supă, de argint patent american,
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
- 2 păhare pentru ouă, de argint patent american,
- 6 tave Victoria englezeşti,
- 2 feşnice frumoase de masă,
- 1 sită pentru ceai,
- 1 lopăţică pentru zăhar pisat.

44 de bucăţi la olaltă numai fl. 6.60.

Toate aceste 44 de bucăţi au costat mai înainte fl. 40 şi se pot căpeta acum pentru preţul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care îşi păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanţă. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înşelăciune

mă oblig prin aceasta în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturora cărora nu le convine marfa. Nimeni să nu lase deci prilejul acesta admirabil şi să-şi procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

cadou de Crăciun şi Anul-Nou

precum şi pentru toate gospodăriile mai bune

Se capătă numai la

[1964] 4-8

A. Hirschberg,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent
Viena, II., Rembrandstrasse 19/7. — Telefon nr. 7114.

Expediţia în provincă se face cu rambursă sau pe lângă anticipaţia sumei.

Praful necesar de curăţit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal higienic).

Extras din scrisorile de recunoştinţă:

Stimate dle! Sînt foarte mulţumit cu garnitura. Vă rog să mă trimiteţi trei garnituri de aceste la adresa cumnatei mele br. Nyáry nasc. Somogyi la Szántó.

Pilis.

Br. Iuliu Nyáry.

Primind expediţia sînt mulţumit. Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.

Cluj.

Baronesa Bánffy.

